

Varning:

Skrapade inte kvinnan – missade cancer i livmodern

Ansvarsnämnden tyckte det var anmärkningsvärt att gynekologen inte gjorde en sedvanlig livmoderskrapning på den 67-åriga kvinnan med blödningar från underlivet. I stället satte han in en hormonfrisättande spiral. Gynekologen tilldelades en varning. (HSAN 1673/95)

Kvinnan anmälde gynekologen för felbehandling och anförde bl a följande.

I augusti 1994 var hon hos honom för en kontroll och berättade då att hon hade blodblandade flytningar.

Ett halvår senare undersöktes hon på nytt av samma gynekolog.

Hon begärde att få bli skrapad, men gynekologen ansåg inte att det behövdes. På dennes förslag gick kvinnan med på att sätta in en spiral.

En annan gynekolog upptäckte cancer

De blodiga flytningarna fortsatte och hon tog en ny kontakt med gynekologen, som nu föreslog att hon skulle börja med tabletter. Hon avböjde och kontaktade i stället en annan gynekolog, som efter undersökning föreslog en omedelbar skrapning.

En sådan gjordes och visade att kvinnan hade cancer på livmoderslemhinnan.

Hon opererades för det i augusti 1995.

Blödningar kunde bero på spiralen

I ett yttrande till Ansvarsnämnden motsatte sig läkaren disciplinpåföljd bl a med följande motiveringar.

Kvinnan hade varit hans patient i flera år och behandlats bl a för klimakteriebesvär. I mitten av 1992 hade hon haft ojämn blödningar. Han gjorde då en aspirationsbiopsi, som inte visade något malignt.

En kontroll under 1993 och en i juni 1994 visade inga blödningar.

I februari 1995 sökte kvinnan emellertid för nya blödningar. Gynekologen gjorde då en endometricytologi och aspi-

rationsbiopsi från endometri-um. Ingen malignitet kunde visas.

I mitten av april sattes en Levonovasprial in. En månad senare hade patienten sparsamma blödningar, som gynekologen ansåg kunde bero på spiralen. Han bad henne komma på återbesök, men hon valde en annan gynekolog.

Diagnos ska ställas

Ansvarsnämnden sade att blödningar hos en kvinna i den aktuella åldern ska utredas så att en diagnos kan ställas. Nämnden ansåg att det var anmärkningsvärt att gynekologen inte hade utfört en sedvanlig skrapning. Detta var inte förenligt med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Fel sätta in spiralen

Det var också fel att sätta in en Levonovasprial, en hormonfrisättande spiral som är godkänd för indikationen antikonception och riklig menstruation.

I anvisningarna för spiralen sägs att oklara blödningar ska utredas innan den sätts in. Orsaken är att spiralen i sig kan ge blödning, som i sin tur ytterligare förvirrar bilden. Vid återbesöket ansågs också att spiralen hade orsakat blödningen.

Ansvarsnämnden varnade gynekologen. •

Erinran:

Tvättork glömdes kvar i kvinnans slida

Vid en skrapning glömdes en tvättork kvar i kvinnans slida, vilket ledde till illaluktande flytningar. Operatören har av Ansvarsnämnden tilldelats en erinran. (HSAN 772/95)

Den 34-åriga kvinnan kom till sjukhusets kvinnoklinik för en blödning i graviditetsvecka 9. Diagnosen blev att hon hade ett pågående missfall.

Dagen efter gjordes en skrapning i lokalbedövning.

Tre månader senare återkom kvinnan till sjukhuset på grund av illaluktande flytning-

ar som hon hade haft sedan skrapningen. En undersökning avslöjade att hon hade en tvättork i slidan. Den togs bort. Kvinnan hade inga gynekologiska fel och hade ingen infektion.

Hon anmälde läkaren som hade utfört skrapningen.

Läkaren har valt att inte yttra sig i fallet.

Ansvar låg på operatören

Ansvarsnämnden konstaterade att det var synnerligen osannolikt att tvättorken hade glömts kvar vid något annat tillfälle än vid skrapningen tre månader tidigare.

Utredningen visade inte om rutinerna vid kliniken hade varit dåliga eller om man inte hade följt rutinerna. Men, sade Ansvarsnämnden, ansvaret för att inte något glömdes kvar hade legat på operatören.

Nämnden sade också att även om kvinnan drabbats av påtagliga besvär så hade hon inte fått någon skada. Därför kunde påföljden för operatören stanna vid en erinran. •

Varning:

Missbrukare fick narkotikaklassade läkemedel utan kontroller

Tre patienter med missbruksproblem fick av läkaren narkotikaklassade läkemedel utan att reglerna för sådana förskrivningar följdes.

Läkaren har varnats av Ansvarsnämnden. (HSAN 594/96)

Socialstyrelsen anmälde läkaren med hänvisning till att denne inte följt styrelsens föreskrifter om förskrivning av metadon och opiatier på indikationen narkomani.

Patient 1 hade berättat för läkaren att han under tre år dagligen hade använt 3 gram råopium.

Men nu var han motiverad att försöka med poliklinisk av-

giftning. Han fick 25 tabletter Metadon 10 mg och ett schema över hur de skulle tas under nio dagar.

Patient 2 var beroende av opium och fick samma tilldelning av tabletter med ett nedtrappningsschema över två veckor.

Fick återfall

Patient 3 uppgav hos läkaren att han hade använt heroin ett par år. Han hade tre månader tidigare varit inlagd för avgiftning, men fått återfall en vecka efter utskrivningen.

Nu ville han prova poliklinisk avgiftning. Läkaren gav honom tabletter Dolcontin och Imovane. Nedtrappningsschemat var på två veckor. En månad senare skrev läkaren ut 10 st Metadon 20 mg med nedtrappning över fem dagar.

Två av tre avgiftade

I ett yttrande till Ansvarsnämnden hävdade läkaren att patienterna 1 och 2 var yrkesarbetande familjefäder som hamnat i ett råopiumberoende som äventyrade såväl deras jobb som familjer.

Båda hade väl fungerande sociala nätverk.

Han hade bara givit dem en chans med mycket noggranna nedtrappningsscheman. Båda klarade sin avgiftning, och detta utan återfall.

Läkaren erkände att han vid tidpunkten för förskrivningarna inte hade tillgång till Socialstyrelsens föreskrifter. Men han hade snabbt skaffat sig den informationen och »slutade med denna verksamhet omgående».

Han betonade att de fyra aktuella recepten var de enda med tung narkotika som han någon sin hade skrivit ut.

Han underströk att hans ambition var att hjälpa patienterna, vilket han hade lyckats med i två av de tre fallen. Och han hade inte åsamkat dem någon skada. Därför, ansåg han, borde han inte få någon disciplinpåföljd.

Ingen kontroll eller uppföljning

Men Ansvarsnämnden hade en annan åsikt och gjorde samma bedömning som Socialstyrelsen.

Läkaren hade till tre patienter med missbruksproblem skrivit ut Metadon för poliklinisk avgiftning utan kontroll eller samordning med specialiserad narkomanvård och med otillräcklig uppföljning. Felet renderade läkaren en varning. •